

2026-06-18
S2026/01318**Socialdepartementet**Folkhälsomyndigheten
171 82 Solna

Uppdrag till Folkhälsomyndigheten om vaccinationer för äldre

Regeringens beslut

Regeringen ger Folkhälsomyndigheten i uppdrag att ta fram ett samlat kunskapsunderlag och genomföra kommunikationsinsatser om rekommenderade vaccinationer, inklusive vaccinationer som omfattas av nationella vaccinationsprogram, till personer som är 65 år eller äldre.

Folkhälsomyndigheten ska inom ramen för uppdraget samla, uppdatera och tydliggöra aktuellt kunskapsunderlag om rekommenderade vaccinationer, inklusive vaccinationer inom nationella vaccinationsprogram, till personer som är 65 år eller äldre. Folkhälsomyndigheten ska även redovisa vilka vaccinationer som bör omfattas av nationella vaccinationsprogram riktat till personer som är 65 år eller äldre. I arbetet med uppdraget ska ny forskning och nya vacciner beaktas.

Folkhälsomyndigheten ska även genomföra kommunikationsinsatser riktade till målgruppen personer 65 år eller äldre och till regioner och vårdgivare om relevanta sjukdomar och vaccinationer för att öka kunskapen om värdet av vaccination enligt aktuella rekommendationer och vaccinationsprogram. Vidare ska kommunikationsinsatserna underlätta och främja jämlika förutsättningar för vaccination i den aktuella målgruppen. Särskilt fokus i insatsen ska vara på att bidra till att öka vaccinationstäckningen hos målgruppen personer inom särskilda boendeformer för äldre samt äldre personer med stora omsorgsbehov. Särskild tonvikt ska även ges för den ikappvaccinationsinsats mot pneumokocker som regeringen beslutat om och som regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner tecknat en överenskommelse om (jfr S2026:01327).

Folkhälsomyndigheten ska också göra en analys av relevanta aktörers roller och ansvar i implementeringen av nationella vaccinationsprogram, ikappvaccinationsinsatser och myndighetens vaccinationsrekommendationer för personer som är 65 år eller äldre.

I arbetet med uppdraget ska Folkhälsomyndigheten beakta resultat och slutsatser inom det tidigare uppdraget att genomföra insatser för att stödja ett ordnat införande av vaccin (S2025/01181) samt pågående arbete inom utredningen om ett ökat och stärkt statligt ansvar för läkemedel och vaccin (S 2026:03).

Folkhälsomyndigheten ska när uppdraget utförs ha nära samverkan med Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU), samt föra dialog med Sveriges Kommuner och Regioner, 1177.se, regionernas smittskyddsläkare och andra relevanta aktörer.

Folkhälsomyndigheten ska före utgången av februari 2027 lämna en delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet) om genomförda aktiviteter under hösten 2026 samt den fortsatta planeringen. Folkhälsomyndigheten ska senast den 1 december 2027 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Redovisningen av uppdraget ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

För uppdraget får Folkhälsomyndigheten under 2026 använda 3 500 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2026 uppförda anslaget 1.6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 50 Till Folkhälsomyndighetens disposition.

Ärendet

Nationella vaccinationsprogram regleras i smittskyddslagen (2004:168) och måste uppfylla vissa kriterier om bl.a. kostnadseffektivitet och förhindrad smittspridning. Regioner och kommuner är skyldiga att erbjuda vaccinationer som ingår i nationella vaccinationsprogram kostnadsfritt för den enskilde. Utöver nationella vaccinationsprogram ger Folkhälsomyndigheten ut rekommendationer om vaccinationer. Dessa vaccinationsrekommendationer hanteras av regionerna genom olika finansieringsmodeller och organisatoriska lösningar, vilket leder till skillnader i tillgång, patientavgifter och täckningsgrad mellan regioner.

Vaccination mot pneumokocker ingår sedan 2022 i ett nationellt särskilt vaccinationsprogram för riskgrupper och erbjuds kostnadsfritt till personer som är 75 år. Från hösten 2026 kommer pneumokockvaccination erbjudas vid 65 års ålder, samtidigt som en ikappvaccinationsinsats genomförs. Ikappvaccinationsinsatsen pågår under tre år och innebär att alla över 65 år som inte redan vaccinerats kommer att erbjudas vaccination enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer.

Folkhälsomyndighetens vaccinationsrekommendationer för äldre omfattar flera olika sjukdomar, bl.a. bältros, covid-19, influensa, pneumokocker och RS-virus. Ett samlat aktuellt och strukturerat kunskapsunderlag kan bidra till ökad tydlighet för både vårdgivare och privatpersoner, och i förlängningen ett mer långsiktigt och systematiskt förebyggande arbete.

Som underlag till Folkhälsomyndighetens arbete har regeringen gett SBU i uppdrag att sammanställa och beskriva kunskapsläget avseende kombinationsvacciner mot luftvägsvirus, influensavacciner som framställs på olika sätt samt så kallade förstärkta influensavacciner, med fokus på vacciner för personer som är 65 år eller äldre (S2026/01345).

Regeringen har även gett en särskild utredare i uppdrag att analysera och föreslå hur statens ansvar för läkemedel och vaccin ska utökas, stärkas och organiseras (dir. 2026:23). Utredningen har i uppdrag att ta fram lagförslag som fastslår bedömningskriterier för införandet av vaccinationsprogram inom ramen för ett utökat och statligt ansvar för läkemedel och vaccin. Syftet är att utredningens arbete, tillsammans med detta uppdrag och uppdraget till SBU, ska möjliggöra införandet av ett framtida vaccinationsprogram för äldre personer.

På regeringens vägnar

Jakob Forssmed

Klara Andersson

Kopia till

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering
Sveriges Kommuner och Regioner
Smittskyddsläkarföreningen
1177.se